

Vetlanda kommun
kommun@vetlanda.se

2022-04-05
1 (19)
Dnr- 2021:8111

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Bäckseda skola i Vetlanda kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Bäckseda skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Bäckseda skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver initiera ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla arbetet med att anpassa undervisningen så att de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling ges den ledning och stimulans de behöver utifrån sina enskilda behov och förutsättningar.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver prioritera utvecklingen av arbetet för god studiero och i detta arbete involvera både personal, elevhälsa och elever på skolan.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 3 oktober 2022 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2021:8111) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn har ett välfungerande arbete för uppföljning och analys av kunskapsresultaten och värdegrundsuppdraget i undervisningen, vilket ger en god grund för utvecklingen av undervisningen. Arbetet involverar lärare och annan personal. Vidare visar granskningen att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag och att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga, även om lärarna kommit olika långt i arbetet med skolans gemensamma arbets- och förhållningssätt. Däremot behöver rektorn initiera ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att lika förutsättningar ges eleverna, oavsett könstillhörighet.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn följer upp kunskapsresultaten och hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen på ett sätt som ger en god grund för utveckling av undervisningen. Av inkommen dokumentation framgår att skolan följer kommunens rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet. Det systematiska kvalitetsarbetet är indelat i tre fokusområden (Samverkan, Demokrati och värdegrund samt Lärande och kunskaper) och löper över hela läsåret. I arbetslagen analyserar personalen respektive fokusområde och därefter gör rektorn en analys och sammanfattning för respektive fokusområde vilket sedan resulterar i en läsårsredovisning på skolnivå. I inkommen dokumentation samt i intervju med rektorn och lärare framkommer att lärarna parallellt med kommunens analysverktyg en gång per termin genom analysmöten analyserar undervisningen årskursvis. Förutom kunskapsresultat gällande betyg och skriftliga omdömen i alla ämnen har analysen som görs årskursvis breddats för att även fånga in demokrati, värdegrund samt samverkan på klassnivå. I intervju med elever framkommer att de är delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet genom att en gång per termin besvara *Min utvärdering*

där bland annat frågor om undervisningen och tryggheten på skolan ställs. Enligt elever besvarar de även frågor i samband med utvecklingssamtal om hur det går för dem i skolan och om trygghet eller som kortare utvärderingar i anslutning till lektioner. Rektorn och lärarna uppger att de analyserar och diskuterar exempelvis skillnader och likheter i kunskapsresultat mellan pojkar och flickor samt mellan elever med svenska som modersmål och elever med annat modersmål än svenska på skolan. I inkommen dokumentation anger rektorn att skillnaden mellan hur stor andel flickor respektive pojkar som når ett godkänt betyg i samtliga ämnen är liten; 74 respektive 73 procent. I gruppen elever med annat modersmål än svenska har pojkar dock lägre resultat än flickor. Av inkommen dokumentation framgår också att pojkar är överrepresenterade när det gäller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och har lägre resultat än flickor i samma grupp. Granskningen visar att rektorn utifrån analysen genomför relevanta utvecklingsåtgärder såsom insatser i form av tillgänglig lärmiljö och språkutvecklande arbetssätt. Detta i syfte att säkerställa likvärdigheten i utbildningen. Lärarna har sedan tidigare utbildats inom området neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, ett område som sedan integrerats i begreppet tillgänglig lärmiljö. Insatserna pågår och har önskad effekt men skolan är enligt rektorn inte klar med det här arbetet och kommer utvärdera det under våren 2022.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn med fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag leder och organiserar det pedagogiska arbetet. Detta exempelvis genom att se till att det finns forum för samverkan och ett medvetet arbete med gemensamma arbets- och förhållningssätt på skolan. Granskningen visar vidare att rektorns arbete ger visst avtryck i undervisningen, men att det inte tillämpas av alla lärare se vidare under området Trygghet och studiero. Enligt rektorn och lärare finns ett nära samarbete gällande till exempel planering och bedömning mellan lärare i samma årskurs och mellan lärarna inom respektive arbetslag. Vidare samverkar personalen mellan årskurser, arbetslag och ämnen vid särskilda arbetsplatsträffar och med lärare från andra skolor i kommunen. Arbetet i dessa samverkansforum fokuserar exempelvis på skolans utvecklingsområde tillgänglig lärmiljö och dokumenteras, utvärderas och leds av rektorn, arbetslagsledare eller representanter för elevhälsan. Granskningen visar också att det finns en viss planering för introduktion av obehöriga lärare genom ett tätt samarbete med en erfaren kollega samt genom samverkan i arbetslaget. Av intervjuer med rektorn, lärare och elever framgår vidare att det finns gemensamma arbets- och förhållningssätt på skolan, såsom en struktur i undervisningen kring uppstart och avslut av lektioner, presentation av undervisningens syfte och innehåll samt gemensamma ordningsregler och förhållningssätt vid ordningsstörningar. Denna struktur observeras även i de

lektionsobservationer som Skolinspektionen genomför vid besöket på skolan. I intervju med rektor och lärare framkommer dock också att även om skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga så tillämpas de inte alltid av alla lärare. Enligt lärarna kan avsteg från det gemensamma arbets- och förhållningssättet bero på svårigheter att tillämpa en på förhand given metod i en viss undervisningssituation eller att den enskilde läraren i vissa situationer har svårighet att se den omedelbara effekten. Rektorn säger att lärarna kommit olika långt i arbetet med skolans gemensamma arbets- och förhållningssätt och att han arbetar långsiktigt med en medveten strategi som innebär att fokusera på och att förstärka det som fungerar.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att det bedrivs ett visst arbete ur ett jämställdhetsperspektiv på skolan men att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete. I intervju med elever framkommer att lärarna diskuterar jämställdhet och allas lika värde i undervisningen och i samband med konflikter. I intervju med lärare och representanter för elevhälsan framkommer att kunskapsresultat jämförs mellan könen men att de inte vet hur rektorn leder jämställdhetsarbetet och att det finns andra mer akuta problem som kommit emellan. Lärarna säger vidare att de tror att rektorn förutsätter att de bedriver ett jämställdhetsarbete och att det sitter i ryggmärgen på dem att göra det. I intervju säger rektorn att ledning och styrning av jämställdhetsarbetet inte varit det mest framträdande, att skolan jämför kunskapsresultat mellan pojkar och flickor och att man arbetar med tillgänglig lärmiljö för alla elever.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver initiera ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Som beskrivs ovan visar Skolinspektionens granskning att det på skolan bedrivs ett visst arbete utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Granskningen visar dock att det inte bedrivs ett strategiskt jämställdhetsarbete som leds av rektorn och som syftar till att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. Det arbete som utförs är inte ett samlat gemensamt arbete som är kopplat till hur undervisningen och utbildningen organiseras, planeras och genomförs utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.¹ Rektorn har också enligt läroplanen, med tillämpning från den 1 juli 2022, ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv.²

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att initiera ett systematiskt och aktivt arbete på skolan för att främja jämställdhet och därigenom säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas. Skolinspektionen vill peka på vikten av att jämställdhetsarbetet inte begränsas till uppföljning, analys samt utvecklingsåtgärder kopplade till kunskapsresultat. Även utbildningens organisering, innehåll och arbetsformer måste systematiskt och löpande följas upp på ett sådant sätt att könsmönster kan uppmärksammas. Det kan handla om att analysera anmälningar om kränkande behandling, utbildningsval som rekommenderas i studie- och yrkesvägledningen eller könsmönster som synliggörs genom elevhälsans arbete. Arbetet kan också handla om att arbeta kollegialt för att synliggöra egna mönster och normer kopplat till kön som lärare och personal och att öka deras kunskap om jämställdhet. Rektor behöver också försäkra sig om att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. För att det ska fungera behöver rektorn ta ansvar för att lärarna har och utvecklar sin kunskap om vad jämställdhet innebär.

¹ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.8 Rektorns ansvar.

² Förordning (SKOLFS 2021:5) om ändring i förordningen om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att undervisningen är strukturerad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Granskningen visar även att eleverna får reflektera över sitt eget lärande och pröva olika strategier för lärande. Vidare visar granskningen att lärarnas agerande i klassrummet stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Däremot visar granskningen att undervisningens innehåll och arbetssätt ytterligare behöver utvecklas så att arbetet stimulerar och utmanar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling.

Målfokuserad och strukturerad undervisning samt aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Av samtliga intervjuer och flertalet av Skolinspektionens observationer framgår att lärare arbetar aktivt med olika typer av uppgifter och aktiviteter så att det blir en variation och balans på lektionerna. Exempelvis genom att läraren håller genomgång, att eleverna får arbeta undersökande och att eleverna arbetar så väl enskilt som i par eller i så kallade basgrupper. Det framgår också av intervjuer med rektorn och lärare och flertalet av Skolinspektionens observationer att lärarnas undervisning är strukturerad, med intresseväckande inledningar, sammanhang i genomgångar, logiskt flöde i uppgifterna samt sammanfattande och framåtsyftande avslut. Exempelvis inleds en lektion med att tydliggöra målet med lektionen, en kort och tydlig koppling till läroplanen och en öppen fråga. Därefter gör läraren en kort genomgång och visar på exempel. Eleverna får sedan tillsammans i grupp fundera kring och i text och bild formulera vad de redan kan inom området. Lektionens avslutas med en omröstning som påverkar hur arbetsmomentet ska planeras vidare och en tydlig sammanfattning och återkoppling till målet för lektionen. I de flesta av Skolinspektionens lektionsobservationer finns också lektionens syfte

tydligt angivet på tavlan och lärarna går även muntligt igenom syftet med eleverna. Lärare berättar i intervju att lektionens mål och innehåll alltid går igenom och finns på tavlan, att det ska vara tydligt för eleverna och eleverna ska till exempel aldrig behöva undra vad de ska göra. I såväl intervjuer som observationer framkommer vidare att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Elever och lärare beskriver att lärarna uppmuntrar och stöttar eleverna om de inte förstår en uppgift eller tycker något är svårt. Vid de flesta av Skolinspektionens lektionsobservationer observeras att läraren ser till att alla elever förstår och kan arbeta vidare med hjälp av delinstruktioner. Exempelvis använder lärare bildstöd kombinerat med text och repeterar begrepp från en tidigare lektion för att eleverna ska kunna genomföra uppgiften på den observerade lektionen. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer är lärarna till största del aktiva i klassrummen, följer upp hur elevernas arbete går och ställer frågor för att eleverna ska komma vidare.

Elevernas delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Granskningen visar att undervisningen innehåller övningar där eleverna får möjlighet att reflektera över olika lösningar och sitt eget lärande. Vid några av Skolinspektionens lektionsobservationer observeras att undervisningen ger reflektionsmöjligheter för eleverna, exempelvis genom öppna frågor, diskussioner, kamratrespons och att lärare ställer följdfrågor. I intervjuer med lärare och elever framkommer att eleverna genom kamrat- och självbedömning, genom öppna frågor, genom att visa exempeluppgifter på olika nivåer och i samband med utvecklingssamtal får reflektera över sitt eget lärande och utveckla strategier för hur de lär sig bäst. Lärarna i de lägre årskurserna säger i intervju att de arbetar med formativ bedömning ”i det lilla” och att samtalen kring lärande blir fler i takt med elevernas ökande ålder. Av intervjuer och observationer framgår vidare att eleverna till viss del medverkar i undervisningens planering och utvärdering. Enligt lärare är eleverna delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen och eleverna har möjlighet att påverka både innehåll och former för arbetet. Exempelvis utgår lärarna från elevernas intressen och förkunskaper när de formar undervisningen. Eleverna berättar i intervju att lärarna vet bäst och planerar lektionerna men att eleverna utvärderar lektioner och att lärarna tar till sig av deras synpunkter. Vid någon av Skolinspektionens lektionsobservationer får till exempel alla elever berätta om vad de själva tycker är mest intressant inom kommande arbetsområde och utifrån elevernas omröstning avgör klassen hur arbetsområdet ska planeras framåt.

Stimulans och utmaningar

Granskningen visar att undervisningen endast till viss del är anpassad så att den stimulerar och utmanar alla elever oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling. Lärare säger att de utvärderar elevernas kunskaper före och efter olika moment och att de i undervisningen utgår från vad eleverna redan kan för att sedan bygga på utifrån det. Både lärare och representanter för elevhälsan berättar att de använder sig av läromedel på olika nivåer och öppna skrivuppgifter där eleverna kan lägga sig på sin nivå. Eleverna säger att lärarna hjälper och uppmuntrar dem om något är svårt och bekräftar att det i vissa läromedel finns lättare och svårare uppgifter. I alla intervjugrupper och vid de flesta av Skolinspektionens lektionsobservationer framkommer och visas prov på att lärarna uppmuntrar eleverna och arbetar för att stärka elevernas motivation. I intervju med elever framkommer till exempel att lärare förmedlar höga förväntningar på elever genom att säga till eleverna att de kan saker riktigt bra. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer observeras exempelvis att lärare berömmar elevernas prestationer, säger att deras lösning av en uppgift är mycket bra och att eleverna ska tro på sig själva.

I intervju med elever, lärare och rektorn framkommer dock att elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling och som snabbt blir klara med sina uppgifter endast till viss del stimuleras och utmanas i undervisningen. Elever berättar visserligen i intervju att de ibland kan få fler uppgifter och utmaningar när något är enkelt eller när de snabbt blir klara, men säger också att de får hjälpa en kompis, jobba med uppgifter från andra ämnen eller rita. Någon elev berättar att när matematiken var för enkel tog det lång tid att få en annan, svårare, matematikbok. En annan elev säger att om eleverna varit duktiga får de göra vad de vill. Lärare säger att de utmanar och stimulerar eleverna, exempelvis genom att eleverna får fler uppgifter när de är klara, att en elev som är klar får hjälpa en kompis som ett sätt att befästa sin kunskap och att elever som kommit olika långt i sin kunskapsutveckling får samarbeta. I en intervjugrupp säger lärarna att de kan blir bättre på att utmana elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling och att de i nuläget får lägga mycket energi på elever som inte kommit så långt och på elever som är utåtagerande. Enligt rektorn har det funnits ett fokus på elever som har svårigheter och att man nu talar mer på skolan om differentierad undervisning, att ha samma uppgifter men på olika nivå för eleverna. Dock, säger rektorn, att detta inte sker på skolövergripande nivå utan att det beror på den enskilde läraren hur långt arbetet kommit och att skolan behöver få syn på hur man utmanar de starkaste eleverna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla arbetet med att anpassa undervisningen så att de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling ges den ledning och stimulans de behöver utifrån sina enskilda behov och förutsättningar.

Som beskrivs ovan visar Skolinspektionens granskning att undervisningen endast till viss del är anpassad så att den stimulerar och utmanar alla elever oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling. Av intervjuerna med lärare och rektorn framgår att undervisningen främst anpassas efter de elever som har stödbehov och att de elever som snabbt kommer vidare i sin kunskapsutveckling endast i viss omfattning ges mer utmanande uppgifter.

Enligt 3 kap. 2 § skollagen ska alla barn och elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att tillsammans med lärare och elevhälsan utveckla arbetet med att ge ledning och stimulans till elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. En utmanande undervisning innebär att läraren kognitivt utmanar eleverna med uppgifter och aktiviteter, som utvecklar och utmanar deras tänkande. Detta främjar och stärker i sin tur elevernas motivation och engagemang i undervisningen. Konkret handlar det om att lyfta fram att lärarna behöver erbjuda en större variation av uppgifter att välja mellan för elever och att de extra uppgifter som erbjuds elever som snabbt blir klara är av fördjupande karaktär, snarare än upprepande.³

³ Skolinspektionen (2016a) Utmaningar i undervisningen: Många elever behöver mer stimulans och utmaningar, Tematisk analys, Stockholm: Skolinspektionen, s 6.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att skolan har ett medvetet och välfungerande arbete med att skapa trygghet.

Däremot visar granskningen att skolan inte har ett tillräckligt samlat arbete med att skapa studiero.

Trygghet

Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete för att skapa trygghet på skolan. I samtliga intervjugrupper framkommer att eleverna är trygga på skolan. Enligt elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn finns ett aktivt arbete för trygghet exempelvis genom ordnade rastaktiviteter med vuxennärvaro. Andra delar i arbetet för att skapa trygghet är enligt lärare ordnade överlämningar mellan årskurser, att eleverna arbetar i basgrupper och ett gemensamt arbetssätt som ökar förutsägbarheten. Lärare säger också att relationen mellan lärare och elev är avgörande och att de arbetar aktivt med gruppdynamiken i klassrummet. Eleverna berättar att lärarnas sätt att undervisa och att stötta elever bidrar till tryggheten. Vidare visar granskningen att trygghetsarbetet bygger på kartläggning och analys av nuläget på skolan. Eleverna berättar att skolan frågar dem om trygghet, till exempel genom enkäter, och att de sedan får reda på resultatet. Enligt rektorn kartläggs elevernas upplevelse av trygghet på skolnivå genom klassens kvalitetsrapport och på individnivå bland annat i samband med utvecklingssamtalen. Enligt rektorn synliggörs exempelvis områden kopplade till trygghet genom den årliga enkäten *Min utvärdering* och skolan sätter utifrån analys av resultaten in insatser. Ett exempel på en sådan insats är ökad vuxennärvaro i omklädningsrum eftersom det identifierats som en otrygg situation. Rektorn berättar att den analys man gjort visar att eleverna mår bra när de vet vad som ska hända och att arbetet med tillgänglig lärmiljö är viktigt för det.

Studiero

Granskningen visar att skolan arbetar med att skapa studiero men att arbetet inte är tillräckligt samlat och endast involverar delar av personalen. Av intervjuer med elever och lärare framgår att studieron varierar mellan ämnen och lärare. Elever säger att studieron är bra när de har sin mentor eller lärare som de har haft länge, men att det på vissa lektioner är kaos och att det då inte hjälper när läraren säger till. Även lärare säger att det är problem med studiero i vissa grupper och rektorn säger att det finns utmaningar, även om hans uppfattning är att det generellt är studiero på skolan.

Enligt lärare, representanter för elevhälsan och rektorn finns ett uttalat förhållningssätt i arbetet med att skapa studiero, men att alla lärare inte delar den hållningen. Rektorn beskriver att detta förhållningssätt utgår från skolan som en stödjande organisation präglad av lugn och positiva förväntningar med en helhetssyn på individen. Enligt rektorn och vissa lärare ses en positiv effekt på studieron när lärarna följer det gemensamma förhållningssättet, då de är "fyrkantiga" och bemöter eleverna lågaffektivt. Enligt andra lärare är det uttalade förhållningssättet dock inte tillämpligt i alla situationer och de säger att de behöver mer kunskap, handledning och experthjälp för att kunna skapa studiero. Enligt dessa lärare finns en osäkerhet kring förhållningssättet, både vad gäller hur de ska agera, om strategin har utvärderats och om den uppvisat avsedd effekt. Rektorn framhåller att det ett långsiktigt arbete och att målet är att alla lärare ska ha ett gemensamt förhållningssätt i arbetet med att skapa studiero. Enligt rektorn styr han och stödjer personalen i arbetet genom att fokusera på det som fungerar och genom positiva förebilder. Granskningen visar att det inte heller finns en samsyn kring skolans ordningsregler. I intervju med elever framkommer att det finns ordningsregler på skolan men att alla elever inte följer reglerna. I intervju med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framkommer att det finns ordningsregler för att främja studieron, men enligt rektorn visar undersökningar bland medarbetarna att nuvarande ordningsregler behöver förtydligas.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver prioritera utvecklingen av arbetet för god studiero och i detta arbete involvera både personal, elevhälsa och elever på skolan.

Som beskrivs ovan visar Skolinspektionens granskning att arbetet med att skapa studiero inte är tillräckligt samlat och att endast delar av personalen involveras. Av

samtliga intervjuer framgår att studieron varierar mellan ämnen, klasser och lärare. Vidare visar granskningen att det saknas samsyn kring skolans ordningsregler och att alla elever inte följer de ordningsregler som finns.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en studiemiljö som präglas av trygghet och studiero.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att tillsammans med lärare, elevhälsa och elever fortsätta att utveckla ett samlat arbete med att skapa studiero. Det är viktigt att alla som arbetar i skolan har ett gemensamt förhållningssätt och att det finns en medvetenhet om hur studiero påverkar lärandet. För att åstadkomma ett effektivt arbete med studiero behöver rektor se till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga för lärarna och att det finns väl fungerande forum för lärare att diskutera och komma överens om gemensamma strategier för att främja studiero. För rektor är det viktigt att följa upp hur lärarna upplever att arbetet kring studiero fungerar.⁴ Vidare behöver ordningsstörningar hanteras med ändamålsenliga åtgärder som långsiktigt skapar en lugn miljö.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn systematiskt genom strukturerade mallar för kunskapsuppföljning samt i dialog med lärare och specialpedagog analyserar eventuella skillnader i omdömen och betyg i olika ämnen och årskurser, relationen mellan resultat på nationella ämnesprov och omdömen och betyg. Vidare ger rektorn lärare genom sambedömning, samarbete,

⁴ Skolinspektionen (2016) Skolans arbete för att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också, Stockholm, s. 15ff.

diskussion och handledning förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Diskussion, analys samt kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn analyserar eventuella skillnader i bedömningar och omdömen eller betygssättning samt att analysen inte visar på några avvikelser. I inkommen dokumentation och i intervju med rektorn framkommer att bedömning, omdömen och betyg strukturerat följs upp och enligt rektorn finns inga avvikelser mellan lärare eller ämnen. I intervju med rektorn och lärare framkommer att rektorn även analyserar och diskuterar omdömen, betyg och bedömning tillsammans med lärare och specialpedagog samt att skolan har gemensamma analystillfällen då lärare analyserar resultat för årskurser, ämnen, nationella prov, pojkars och flickors resultat samt resultat för elever med svenska som modersmål respektive elever med annat modersmål än svenska. Rektorn är med vid analystillfällen där såväl måluppfyllelse som likvärdighet undersöks. Enligt rektorn pågår ett arbete för att ytterligare utveckla strukturen i de dokument skolan använder som underlag för arbetet med bedömning och betygssättning, detta för att på ett än tydligare sätt kunna se skillnader mellan grupper och lärare. I intervju framkommer att rektorn tydligt leder arbetet kring bedömning och betygssättning.

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna vid bedömningsarbetet använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt att rektorn ger lärare förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen och betyg. I intervju med rektorn och lärare framkommer att den struktur med lärare som arbetar i par kring en årskurs och den bank av planeringar som finns bidrar till att planering, genomförande och bedömning blir likvärdig och kvalitetssäkrad. Enligt rektor och lärarna sambedömer lärare nationella prov och även andra omdömes- och betygsgrundande uppgifter i par eller mindre grupp. I intervju med lärare framkommer att de utöver sambedömning utvecklar arbetet med bedömning och betygssättning genom att arbeta med de individuella utvecklingsplanerna tillsammans och genom att använda kommungemensamma kunskapstester vilkas resultat används för jämförelse och analys. Pedagogiska samtal och diskussioner är också en del av arbetet med att kvalitetssäkra omdömen och betyg, enligt lärare och rektorn. För de lärare som inte har en ämneskollega på skolan sker samarbete med kollegor i arbetslaget och kollegor i kommunen, enligt lärare. Obehöriga lärare får, enligt rektorn, stöd av en erfaren kollega i bedömningsarbetet. Enligt någon lärare råder tidsbrist när det kommer till kvalitetssäkring av omdömen och betyg. Enligt rektorn finns det dock en flexibilitet när det gäller arbetet med sambedömning och individuella lösningar görs, exempelvis ändringar i schemat för att frigöra tid och skapa förutsättningar för arbetet.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Nyman

Beslutsfattare
Signerat av: Maria Nyman

X Hilda Sjöberg

Föredragande
Signerat av: Hilda Sjöberg

I handläggningen av ärendet har även utredarna Cecilia Halldén, Måns Holmstedt och Charlotte Lindmanner Sultan medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 5 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 9 februari 2022. Lektionsobservationer genomfördes av Måns Holmstedt, Charlotte Lindmanner Sultan och Hilda Sjöberg. Intervjuer genomfördes av Cecilia Halldén och Hilda Sjöberg. Därutöver genomfördes digitala intervjuer den 10 februari 2022.

Bäckseda skola är en grundskola med förskoleklass och årskurserna 1-6 i Vetlanda kommun. Antalet elever vid tillfället för Skolinspektionens besök är 326 i årskurs 1-6 och 44 i förskoleklass. Förskoleklassen ingår inte i granskningen. Skolan leds av en rektor.